

UZASADNIENIE

W dniu 6 sierpnia 2020 r. (data stempla operatora pocztowego) powód (...) w T. (Estonia) wniósł do Sądu Rejonowego w Ciechanowie pozew w postępowaniu upominawczym, wnosząc o zasądzenie od pozwanej B. B. kwoty 6445,80 zł, z tym że kwoty 4500,00 zł z odsetkami maksymalnym za opóźnienie od dnia 18 października 2019 r. do dnia zapłaty. Ponadto powód wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W dniu 21 września 2020 r. Sąd Rejonowy w Ciechanowie wydał w sprawie I Nc 793/20 nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, uwzględniając powództwo w całości.

W ustawowym terminie pozwana B. B. wniosła sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty, wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na swoją rzecz od powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Pozwana B. B. kwestionując roszczenie zarówno co do zasady jak i wysokości, wносиła o zobowiązanie powoda do przedstawienia wniosku o udzielenie pożyczki, zobowiązania powoda do przedstawienia sposobu wyliczenia prowizji oraz wyliczenia wysokości dochodzonego w pozwie roszczenia; kwestionowała ponadto legitymację czynną powoda.

Przed Sądem Rejonowym w Ciechanowie strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 16 sierpnia 2019 r. B. B. za pośrednictwem platformy internetowej zawarła umowę pożyczki nr (...) z (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W., działającą pod firmą (...).PL. (...) pożyczki była łącznie kwota 4500,00 zł. Pożyczka została udzielona na okres 30 dni; ostateczny okres spłaty pożyczki ustalono na 15 września 2018 r. Całkowita kwota do spłaty ustalona na dzień postawienia do dyspozycji B. B. całej kwoty pożyczki wynosiła 5769,00 zł, na co składały się poszczególne kwoty: - kwota 4500,00 zł – tytułem całkowitej kwoty pożyczki, - kwota 1232,01 zł tytułem prowizji, - kwota 36,99 zł – tytułem odsetek naliczonych za cały okres obowiązywania umowy. W przypadku opóźnienia w spłacie pożyczki pożyczkodawca uprawniony był do żądania odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwoty zadłużenia. Opłatę rejestracyjną 0,01 zł B. B. uiszczyła w dniu 13 stycznia 2017 r. przy zawarciu umowy ramowej. Wypłata kwoty 4500,00 zł nastąpiła na wskazany przy uiszczeniu opłaty rejestracyjnej przez B. B. rachunek bankowy w dniu 16 sierpnia 2018 r. (umowa pożyczki k. 10 – 12, opłata rejestracyjna k. 15, wypłata kwoty pożyczki k. 16).

W dniu 17 października 2018 r. B. B. zawarła z (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. porozumienie do umowy pożyczki nr (...) z dnia 16 sierpnia 2018 r. na mocy którego określone w porozumieniu zadłużenie B. B. wynikające z zawartej umowy pożyczki, B. B. zobowiązała się spłacić w 12 ratach miesięcznych począwszy od 17 listopada 2018 r. w wysokości po 587,16 zł, zaś ostatnia rata w wysokości 587,04 zł. W dniu 30 listopada 2018 r. B. B. zapłaciła na wskazany w porozumieniu numer rachunku bankowego kwotę 600,00 zł z adnotacją „spłata kapitału pożyczki nr (...)”. Ostatnia rata płatna była w dniu 17 października 2019 r. W zawartym porozumieniu B. B. przyznała zawarcie umowy pożyczki z dnia 16 sierpnia 2018 r., przyznała, że nie spłaciła pożyczki w uzgodnionym terminie oraz wyraziła zgodę na uregulowanie pożyczki w okresach rozliczeniowych wynikających z zawartego porozumienia. Porozumienie zawiera również uzgodnienie co do stopy procentowej w przypadku opóźnienia w spełnieniu świadczenia przez B. B. (porozumienie k. 13 – 14, dowód wpłaty k. 17).

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na mocy umowy przelewu wierzytelności zbył przysługującą mu wobec B. B. wierzytelność na rzecz (...) w T. (Estonia) (oświadczenie o przelewie wierzytelności k. 18).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranych w sprawie dokumentów, a w szczególności umowy pożyczki, porozumienia oraz potwierdzeń przelewu opłaty rejestracyjnej, kwoty pożyczki oraz spłaty pożyczki.

Wskazać należy, że pozwana B. B. została przez Sąd wezwana na rozprawę w dniu 18 maja 2021 r. do osobistego stawiennictwa celem złożenia zeznań, jednakże nie stawiała się na wezwanie.

W ocenie Sądu, zebrany w sprawie materiał dowodowy, wbrew stanowisku pozwanej B. B. wskazuje w sposób jednoznaczny na istnienie roszczenia dochodzonego pozwem, wynikającego z porozumienia z dnia 17 października 2018 r. Wbrew bowiem przekonaniu pozwanej, podstawą roszczeń powoda jest wskazane porozumienie, nie zaś umowa pożyczki z dnia 16 sierpnia 2018 r. Odnosząc się jednak do zarzutu braku podpisów pod umową pożyczki nie można uznać go za właściwy z uwagi na formę w jakiej pożyczka została zawarta. W ocenie Sądu, brak jest podstaw do kwestionowania zawarcia przez strony za pośrednictwem platformy internetowej umowy pożyczki. Umowa taka z oczywistych względów zawarta jest bez jednoczesnej obecności obu stron; zarówno przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, jak też ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta, dopuszczają taki sposób zawarcia umowy. Powód dysponował danymi pozwanej B. B. takimi jak adres zamieszkania, numer PESEL, numer dowodu osobistego, adres mailowy i jej numer rachunku bankowego co wskazuje, że powód wszedł w posiadanie tych danych, uzyskując je od pozwanej, a nie w jakiś inny sposób. Brak podpisów na umowie zawieranej poprzez platformę internetową nie świadczy o tym, że umowa jest nieważna.

Wskazać również należy, że pozwana B. B. wprawdzie zaprzeczyła, że zawarła umowę pożyczki, jednakże powód przedstawił dowody dokonania przez nią częściowej spłaty pożyczki zgodnie z zawartym porozumieniem, czemu pozwana nie zaprzeczała.

Pozwana B. B. nie przedstawiła również wyciągu z rachunku bankowego nr (...). rachunku, z którego uiszczono opłatę rejestracyjną oraz, na który przelano kwotę pożyczki i z którego dokonywano spłaty pożyczki, jak też zaświadczenia banku, że nie jest posiadaczem rachunku bankowego o wskazanym powyżej numerze.

Kwestionowanie przez pozwaną uczciwości warunków, na jakich została zawarta umowa na obecnym etapie postępowania nie zasługuje na uwzględnienie. Wszelkie wątpliwości związane z warunkami zawieranej umowy pozwana powinna ocenić na etapie jej zawierania, a nie na etapie dochodzenia przez powoda zaległych należności. Pozwana B. B. nie skorzystała z możliwości odstąpienia od umowy; co więcej przystąpiła do jej wykonania, spłacając, po zawarciu porozumienia, ratę pożyczki. Jeżeli chodzi o podnoszone przez pozwaną zarzuty dotyczące naruszenia zasad współżycia społecznego oraz dobrych obyczajów, jak również zastosowania klauzul abuzywnych bądź mających na celu obejście przepisów całkowitym koszcie umowy, wskazać należy, że pozwana poprzestaje na ogólnikowym sformułowaniu zarzutów, nie odnosząc ich do konkretnej sprawy; nie wskazała również do jakiej wysokości uznać należy koszty pożyczki należne powodowi za usprawiedliwione.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu, powództwo (...) w T. (Estonia) zasługuje na uwzględnienie.

Umowa pożyczki podlega ogólnym przepisom prawa cywilnego (art. 720 – 724 kc). Mają one zastosowanie zarówno w relacjach między osobami fizycznymi oraz w relacjach przedsiębiorca – konsument. W tym ostatnim przypadku zastosowanie mają ponadto przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim.

Zgodnie z art. 720 kc, przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

W ocenie Sądu, nie może budzić wątpliwości, że pomiędzy pozwaną B. B. jako pożyczkobiorcą a poprzednikiem prawnym powoda (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. jako pożyczkodawcą doszło do zawarcia umowy pożyczki w dniu 16 sierpnia 2018 r. za pośrednictwem internetu w kwocie 4500,00 zł.

Pożyczkodawca wypełnił w całości swoje zobowiązania wynikające z umowy pożyczki z dnia 16 sierpnia 2018 r. nr (...).

Niewątpliwie w świetle treści umowy roszczenie powoda należy uznać za zasadne, zarówno co do należności głównej, jak i odsetek za opóźnienie. Wskazać należy, że na kwotę uzgodnioną przez strony w porozumieniu składają się kwota 4500,00 zł tytułem niespłaconej kwoty pożyczki, odsetki kapitałowe w kwocie 36,99 zł, prowizja – 1231,01 zł, koszty porozumienia – 1232,05 zł, w tym odsetki kapitałowe - 307,08 zł, prowizja – 924,97 zł, wymagalne odsetki za opóźnienie – 44,75 zł. Łączna kwota do zapłaty z tytułu porozumienia wynosiła zatem 7045,80 zł. Z uwagi na spłatę kwoty 600,00 zł, powód dochodzi kwoty 6445,80 zł.

Odnosząc się do braku legitymacji czynnej powoda, wskazać należy, że zgodnie z art. 509 kc, wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiłoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki. Zgodnie art. 511 kc, jeżeli wierzytelność jest stwierdzona pismem, przelew tej wierzytelności powinien być również pismem stwierdzony.

W razie zatem cesji wierzytelności, na nabywcę przechodzi ogół uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi, wszystkie właściwości, przywileje i braki, a więc ustawodawca zakłada identyczność wierzytelności cesjonariusza z wierzytelnością cedenta (art. 509 § 2 kc). Co do zasady, nabywca wstępuje w sytuację prawną cedenta.

(...) w T. (Estonia) nabył przedmiotową wierzytelność od (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. Potwierdzeniem tego jest oświadczenie o przelewie wierzytelności, zawierające dane wierzytelności wraz z podaniem numeru umowy pożyczki i daty jej zawarcia oraz numeru PESEL pożyczkobiorcy. Wbrew twierdzeniom pozwanej, wskazany dokument potwierdza skuteczne nabycie wierzytelności w stosunku do pozwanej i legitymację czynną powoda do wystąpienia z pozwem w niniejszej sprawie.

Jak wskazano powyżej, norma zawarta w art. 511 kc nie wymaga zawarcia umowy przelewu w formie pisemnej, a jedynie tego, aby istniało pismo, które potwierdza dokonanie przelewu wierzytelności. Sąd w niniejszym składzie podzielił w całości rozważania Sądu Apelacyjnego w Katowicach zawarte w wyroku z 8 marca 2005 r. w sprawie I A Ca 1516/04, który podkreślił: „Ustawodawca w art. 511 kc mówi o "stwierdzeniu" przelewu wierzytelności pismem, a nie o zawarciu przelewu w formie pisemnej. Czym innym jest dokonanie czynności prawnej w formie pisemnej, a czym innym "stwierdzenie" pismem, iż określona czynność została dokonana. "Stwierdzenie pismem" nie odnosi się bowiem do formy czynności prawnej, a jedynie do istnienia pisma stwierdzającego, że umowa przelewu została przez strony zawarta.”. Dalej Sąd ten zasadnie podkreśla: „W sytuacji, gdy obie strony zgodnie twierdzą, że doszło do przelewu wierzytelności z umowy ubezpieczenia i że obie strony miały taki zamiar i cel umowy na względzie - zbędne są rozważania i dokonywanie wykładni oświadczeń woli w tym przedmiocie. Dokonywanie takiej wykładni ma bowiem sens wówczas, gdy stanowiska stron umowy różnią się.”.

Na skutek przelewu wierzytelności doszło więc do zmiany strony stosunku zobowiązaniowego po stronie wierzyciela, a zatem powód jest legitymowany czynnie do występowania w niniejszym procesie. Znajdujące się w aktach sprawy dokumenty potwierdzają w myśl art. 511 kc, że do zawarcia umowy doszło.

Wskazać należy, że pozwana B. B. nie zaprzeczyła zawarciu porozumienia z dnia 17 października 2018 r., z którego powód wywodzi swoje roszczenia. Z tych względów Sąd pominął dowody zgłoszone przez pozwaną w pkt 3 – 5 sprzeciwu od nakazu zapłaty tj. zobowiązanie powoda do przedstawienia wniosku o udzielenie pożyczki, zobowiązania powoda do przedstawienia sposobu wyliczenia prowizji oraz wyliczenia wysokości dochodzonego w pozwie roszczenia, jako nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy i zmierzające jedynie do przedłużenia postępowania (art. 235² § 1 pkt 2 i 5 kpc). Wnioski dowodowe odnoszą się bowiem bezpośrednio do umowy pożyczki, a nie porozumienia, z którego powód wywodzi swoje roszczenie.

Tym niemniej, wskazać należy, że zarzut pozwanej B. B., iż poprzednik prawny powoda zastosował w umowie pożyczki zapisy, które miały na celu obejście normy art. 385¹ kc jest bezpodstawny i nie zasługuje na uwzględnienie. Przepisy prawa nie zabraniają naliczania kosztów udzielenia pożyczki, co jest powszechne w instytucjach zajmujących się udzielaniem pożyczek i taka praktyka nie stanowi próby obejścia przepisów prawa. Umowa pożyczki ma charakter

odpłatny. Ustanowienie prowizji jest więc – co do zasady - zgodne z przepisami prawa. Poprzednik prawny powoda prowadzi działalność gospodarczą w zakresie udzielania pożyczek i udostępnił pozwaną środki finansowe na określony okres czasu. Pożyczkodawcy przysługuje zatem prowizja, która ma stanowić dla pożyczkodawcy wynagrodzenie za koszty związane z umową. Wysokość naliczonych z tytułu umowy pożyczki opłat pozwana B. B. zaakceptowała zawierając umowę przez internet, a następnie porozumienie. Koszty te zostały wskazane w umowie wprost, a nie jako np. sumę bądź iloczyn niedookreślonych składników. Zmiana stanowiska pozwanej B. B., co do oceny kwestii obciążenia jej prowizją, nastąpiła w momencie, gdy powód wniósł pozew w niniejszej sprawie. Jeżeli pozwana miała wątpliwości co do warunków umowy mogła przed jej zawarciem zasięgnąć porady profesjonalisty.

Podkreślić należy, że pozwana podniósł zarzut zastosowania klauzul niedozwolonych przez powoda, nie wskazała żadnej konkretnej klauzuli.

Ustawodawca wymienia następujące przesłanki uznania danego postanowienia za niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ kc: dane postanowienie umowne jest „nieuzgodnione indywidualnie”; kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Zastrzeżono przy tym, że postanowienia określające główne świadczenia stron, takie jak cena lub wynagrodzenie, mogą zostać uznane za niedozwolone postanowienia umowne tylko wówczas, gdy zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. W celu ustalenia, czy konkretne postanowienie umowne należy kwalifikować jako „nieuzgodnione indywidualnie”, należy zbadać, czy konsument miał na treść danego postanowienia „rzeczywisty wpływ” (art. 385¹ § 3 zd. 1 kc). W szczególności ustawodawca zwraca uwagę na niebezpieczeństwo „nieuzgodnionego indywidualnie” charakteru postanowienia umowy przejętego z wzorca umownego. Kontrola podlegają zatem nieuzgodnione indywidualnie: postanowienia umowne przejęte z wzorca umownego bądź też nie (w przypadku umowy zawartej bez użycia wzorca umownego chodzi o te, które nie były przez strony negocjowane) oraz postanowienia wzorców umownych.

Ciężar dowodu spoczywa oczywiście na tym, kto z okoliczności indywidualnego uzgodnienia treści postanowienia lub braku takiego uzgodnienia wyciąga skutki prawne (art. 6 kc). W sporze wynikłym w obrocie konsumenckim to najczęściej przedsiębiorcy zależy na wykazaniu faktu indywidualnego uzgodnienia. Na konsumentach zaś ciąży jedynie wymóg wykazania, że zaskarżone przez niego postanowienie jest przejęte z wzorca umowy, bez konieczności dowodzenia, że zostało mu narzucone z pominięciem indywidualnego uzgodnienia . Domniemanie z art. 385¹ § 4 kc, nie obejmuje oczywiście postanowień samej umowy. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest organem rozstrzygającym o tym, czy postanowienie wzorca umownego jest niedozwolone. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zakazuje wykorzystywania danej klauzuli, zbadawszy przesłanki uznania postanowienia za niedozwolone z art. 385¹ § 1 kc (art. 23b ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów). Zgodnie z art. 23d cyt. ustawy, prawomocna decyzja o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone jest skuteczna wobec przedsiębiorcy, co do którego stwierdzono stosowanie niedozwolonego postanowienia umownego oraz wobec wszystkich konsumentów, którzy zawarli z nim umowę na podstawie wzorca wskazanego w decyzji.

W niniejszej sprawie pozwana B. B. powołała się na zastosowanie niedozwolonego postanowienia umownego, jednakże nie wskazując okoliczności uzasadniające uznanie umowy za spełniające te warunki, a ciężar dowodu w tym zakresie obciążał pozwaną.

Okoliczności niniejszej sprawy nie uzasadniają również poglądu, by postanowienia umowy w przedmiocie prowizji miały na celu obejście prawa lub były sprzeczne z zasadami współzycia społecznego i naruszały normę art. 58 § 2 kc. Należy podkreślić, iż poprzednik prawny powoda na podstawie umowy pożyczki przekazał pozwaną do dyspozycji kwotę 4500,00 zł w zamian za określony w umowie zysk z tytułu prowizji i oprocentowania; był bowiem uprawniony do obciążenia pozwanej prowizją we wskazanej w umowie wysokości. Dodatkowo wskazać należy, że koszty związane z umowy pożyczki nie przekraczają maksymalnej kwoty pozaodsetkowych kosztów kredytu i zostały ustalone zgodnie z art. 36a ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim. Przepis ten wprowadził pojęcie limitu pozaodsetkowych kosztów w związku z określoną umową kredytu konsumenckiego. Limit pozaodsetkowych kosztów kredytu, określono jako pewien pułap wyliczany na podstawie całkowitej kwoty kredytu. Całkowita kwota kredytu

to maksymalna suma środków pieniężnych, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt. Maksymalną kwotę kredytu oblicza się według wzoru: $(...) \leq (K \times 25\%) + (K \times n \times 30\%)$, w którym poszczególne symbole oznaczają: (...) maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, K – całkowitą kwotę kredytu, n – okres spłaty wyrażony w dniach, R – liczbę dni w roku. Wskazać należy, że ustalona przez pierwotnego wierzyciela prowizja w wysokości nie przewyższa maksymalnej kwoty pozaodsetkowych kosztów kredytu. Ponadto zgodnie z art. 36a ust. 2 cyt. ustawy, pozaodsetkowe koszty kredytu w całym okresie kredytowania nie mogą być wyższe od całkowitej kwoty kredytu. Jak wynika z umowy pożyczki z dnia 16 sierpnia 2018 r. pozaodsetkowe koszty w niej wskazane nie przekraczają całkowitej kwoty udzielonej pożyczki w wysokości 4500,00 zł.

W związku z powyższym Sąd orzekł jak w pkt I wyroku, zasądając żadaną przez powoda kwotę 6445,80 zł z tym, że kwotę 4500,00 zł z odsetkami maksymalnymi za opóźnienie od dnia 18 października 2019 r. do dnia zapłaty.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc, który stanowi, iż strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Pozwana B. B. przegrała proces w całości, zatem zwrócić powodowi poniesione przez niego koszty procesu w kwocie 2217,00 zł. Na kwotę powyższą składają się 400,00 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, 1800,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powoda Sąd ustalił na podstawie § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.